

Centraal Planbureau

Addendum bij inkomenseffecten ontwerp-Klimaatakkoord

Deze publicatie is een
addendum bij het CPB
Achtergronddocument
'Methodologische
verantwoording doorrekening
inkomenseffecten
ontwerp-Klimaatakkoord'

CPB Addendum

juni 2019

Addendum over afwenteling bij CPB Achtergronddocument “Methodologische verantwoording doorrekening inkomenseffecten ontwerp-Klimaatakkoord”¹

Voor de berekeningen van inkomenseffecten inclusief een tentatieve inschatting van doorwerkingseffecten is een inschatting van de afwenteling van heffingen op bedrijven (exclusief collectieve sector) naar huishoudens nodig. Deze afwenteling is recentelijk toegepast in de CPB-analyse van het ontwerp-Klimaatakkoord (OKA).²

Deze afwenteling betreft heffingen die de kostprijzen van bedrijven verhogen, zowel indirecte heffingen op o.a. energie en CO₂-uitstoot, als directe heffingen zoals de vennootschapsbelasting. Het gaat om de afwenteling van deze kosten naar huishoudens op de langere termijn, via een aanpassing van bruto lonen en/of afzetsprijzen. Deze afwenteling is relevant voor alle bedrijven, uitgezonderd bedrijven in de collectieve sector: heffingen voor bedrijven in de collectieve sector leiden tot hogere overheidsuitgaven en komen ten laste van het begrotingssaldo.

Op de lange termijn is deze afwenteling van bedrijven naar huishoudens groot, maar niet volledig. Dit volgt zowel uit lezing van de empirische literatuur³ als uit modelsimulaties met Cortax (voor Vpb) en Worldscan (voor heffingen op energie en CO₂).⁴ Natuurlijk hangt de mate van afwenteling af van veel factoren, waaronder de vormgeving van de heffing, de mate waarin exporterende en binnenlandse bedrijven worden getroffen, de mogelijkheid om via technologische veranderingen de heffing te mitigeren, etc. Voor tentatieve berekeningen abstraheren wij van deze factoren en hanteren wij een uniform afwentelingspercentage.

In lijn met de bevindingen uit de literatuur en de modelsimulaties hanteren wij een percentage van 80% voor de afwenteling van de lasten voor bedrijven op huishoudens. Dus bij een heffing ter waarde van 1 mld euro op bedrijven (excl. collectieve sector) wordt 0,8 mld euro afgewenteld op huishoudens.⁵ Dit percentage wordt toegepast in tentatieve berekeningen voor de inkomenseffecten op de langere termijn. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende heffingen. Voor specifieke toepassingen kan het wenselijk en mogelijk zijn om op basis van nadere analyse tot een preciezere inschatting van de afwenteling te komen.

Dit impliceert dat voor heffingen met compensatie voor bedrijven (bijvoorbeeld een energieheffing in combinatie met een subsidie) de compensatie dezelfde afwenteling zal hebben als de heffing, zodat alleen de netto impuls zal worden meegerekend.

¹ CPB, 2019, Methodologische verantwoording doorrekening inkomenseffecten ontwerp-Klimaatakkoord ([link](#)).

² Zie figuur 3,3 in de CPB Notitie Doorrekening ontwerp-Klimaatakkoord, maart 2019 ([link](#)). In deze Notitie is een indicatieve berekening gedaan, waarbij 80% van de energielasten (ODE) voor alle bedrijven (marktsector en collectieve sector) wordt afgewenteld op huishoudens. Beter is het echter om een splitsing te maken tussen marktsector en collectieve sector

³ Selectie van papers. Voor milieu(-gerelateerde) heffingen: Ganapati, S., J Shapiro en R. Walker, 2018, The incidence of carbon taxes in the US manufacturing: lessons from energy costs pass-through, Cowles foundation DP 2038R3 ([link](#)), Fullerton en Muehlegger, 2019, Who Bears the Economic Burdens of Environmental Regulations?, Review of Environmental Economics and Policy, Vol. 13, pp. 62-82 ([link](#)). Voor Vpb zie Clemens Fuest, Andreas Peichl, and Sebastian Siegl, 2018, Do Higher Corporate Taxes Reduce Wages? Micro Evidence from Germany, *American Economic Review*, Vol 108, pp 393-418 ([link](#)) en Clement Carbonnier, Clement Malgouyres, Loriane Py and Camille Urvoy, 2019, Wage Incidence of a Large Corporate Tax Credit: Contrasting Employee- and Firm-Level Evidence ([link](#)).

⁴ Voor Cortax: Bettendorf, L en A. van der Horst, Documentation of CORTAX, CPB Memorandum 161 ([link](#)) en de toepassing in Van Weeghel, S., 2010, Continuïteit en vernieuwing, Een visie op het belastingstelsel ([link](#)). Voor Worldscan: CPB, 2006, *WorldScan: A Model for International Economic Policy Analysis*, CPB Document 111 ([link](#)) en Bollen, J., en Brink, C., *Air pollution policy in Europe: quantifying the interaction with greenhouse gases and climate change policies*, *Energy Economics*, 46 (2014), pag. 202-215.

⁵ Dit percentage is consistent met de 80% uit het Achtergronddocument en representeert het gecombineerde effect van weglek naar het buitenland en mitigatie door onder andere de overstap op energiezuinige technologie.